

Niektoré nové iniciatívy v prevencii - II.časť

“Vedieť viac = stratiť menej” a “najprv počúvať”

Francúzsko: Tieto headliness sú hlavnou myšlienkou prevencie orientovanej na deti a mladých ľudí – v ostatných rokoch zameranej na špecifickú skupinu mladých delikventov, ďalej mladých po ukončení ústavnej starostlivosti a iné zraniteľnejšie skupiny¹. Pôvodná myšlienka vyjadrená formuláciou “vedieť viac = stratiť menej” sa postupne rozšírila **aj na dospelých; rodičov, učiteľov a iných, ktorí môžu ovplyvňovať správanie mladých a má význam z pohľadu chápania a porozumenia detí a mladých.** Ich pozornosť (podporená znalosťami) sa má sústrediť na poznanie a poznávanie sveta mladých a posilnenie porozumenia. Dospelí majú vytvoriť podmienky a zabezpečiť, aby deti rástli a dospievali v pohode a zdraví.

Účinná prevencia musí byť výsledkom spolupráce expertov a komunit a má znamenať zásadnú zmenu zaužívaných schém – napr.upúšťať od neefektívnych posolstiev o hygiene (zdraví) a morálke. Opatrenia voči užívaniu drog sú koordinované na centrálnej úrovni (Medzirezortná misia pre boj s drogami a závislostné správanie (**MILDECA**). Ministerstvo školstva, ministerstvo zdravotníctva a ministerstvo vnútra sú – podobne ako na Slovensku – kľúčovými inštitúciami v oblasti prevencie. MILDECA zabezpečuje financovanie priorít prevencie na regionálnej a lokálnej úrovni a tieto sú koordinované teritoriálnymi zástupcami (*chefs de projet*) ústredného orgánu alebo regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva a čo je podstatné; **peniaze na prevenciu prichádzajú aj zo zdrojov verejného zdravotného poistenia**. Monitoring a hodnotenie preventívnych aktivít sú prioritou francúzskej protidrogovej stratégie 2013-2017. Od roku 2014 je v rámci MILDECA zriadená osobitná medzirezortná subkomisia pre prevenciu závislostí (všetky psychoaktívne látky, lieky a nové psychoaktívne látky , počítačové hry, gambling a doping) s cieľom podporovať na **dôkazoch založené preventívne programy**. Ostatný akčný plán (na roky 2016-2017) francúzskej stratégie zdôraznil potrebu vzdelávania a výcviku profesionálov, ktorí pôsobia v tzv.” klinikách pre mladých užívateľov ” (Les consultations jeunes consommateurs/CJC). Tieto vznikali postupne od roku 2005 a boli orientované primárne na marihuanu; aktuálne pôsobí vo Francúzsku 540 takýchto zdravotnícko-sociálnych poradenských centier pre všetky psychoaktívne látky bez ohľadu na ich právny status a nelátkové závislosti. Služba je bezplatná a anonymná (!).

V októbri 2016 bola vo Francúzsku zriadená prvá injekčná izba (Gaïa Paris). Zabezpečuje celý rad služieb typu harm-reduction, bude v prevádzke šesť rokov a potom sa zhodnotí jej prínos jednak pre injekčných užívateľov drog a jednak pre ostatnú populáciu (šírenie HCV,HIV/AIDS a verejný poriadok).

Singapur: Koncentrácia na vzdelávanie o drogách, a to vo forme, ktorá je atraktívna pre deti a mladých ľudí - sociálne siete, mobilná komunikácia v kontrapunkte k iným médiám, prípadne inému environmentu ktoré glorifikujú životný štýl s alkoholom, drogami a inými závislosťami; - prevádzkuje sa napr. “Drug Buster Academy Bus”, čo je mobilná forma „výstavy“ škodlivých účinkov drog ľudský organizmus prostredníctvom interaktívnych technológií; v mesiaci boja proti drogám je súťaž

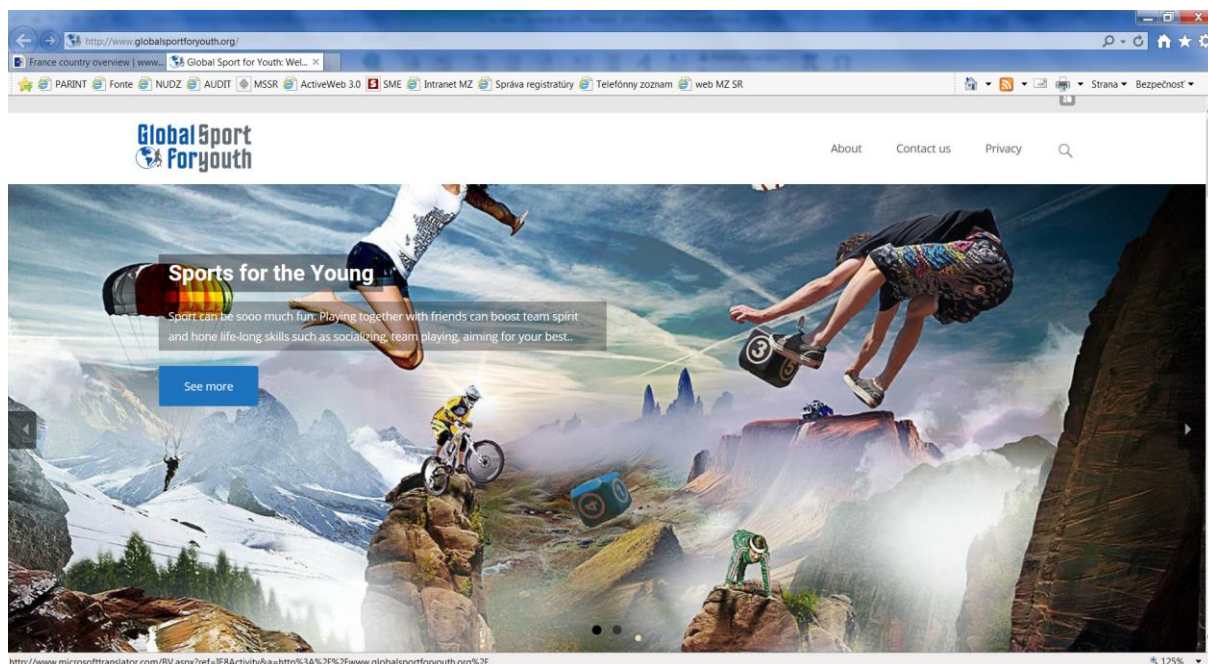
¹ Selektívna prevencia

tanečných skupín a samozrejme pôsobia na sociálnych sieťach (Facebook, YouTube, Instagram). Ide o komplex aktivít, ktoré sú realizované v rámcí 10-ročného akčného plánu boja proti drogám a tento celok preventívnych aktivít s účasťou škôl, rodín, mimovládok a lokálnych komunit zastrešuje Ministerstvo vnútorných záležitostí. Posolstvom, resp. identifikačným znakom protidrogových aktivít bol je slogan "Singapúr bez drog" a propaguje sa prostredníctvom zeleno-bielej stužky - farby reprezentujú zdravie, vitalitu a silu.

U detí a mladých ľudí, ktorí pravidelne vykonávajú aspoň jednu športovú aktivitu je pravdepodobnosť, že sa budú správať rizikovo a zapoja sa do kriminálnych aktivít a začnú užívať drogy oveľa nižšia ...

Qatar : V prevencii uplatňuje holistický prístup. Sympatické bolo "priznanie", že v tejto bohatej krajine síce nedisponujú dôkazmi, že šport môže fungovať ako prevencia, napriek tomu naň vsadili. **A to ako na platformu pre vzdelávanie a tréning sociálnych zručností.** Využívajú **športové aktivity** v kluboch a iných zoskupeniach ako prostredie pre implementáciu certifikovaných preventívnych programov. Na báze športových zápolení (edukovaní), kouči športových klubov napr. zámerne iniciujú situácie, kde sú účastníci podnecovaní k tomu, aby porušovali pravidlá (platiace pre tú ktorú športovú aktivitu). Potom nasleduje spoločná diskusia o dôvodoch a pocitoch, pri porušovaní športových pravidiel ako aj spôsoby ako sa vyhnúť takémuto porušeniu, odolávať podnetom a napokon extrapolácia na reálne životné situácie rizikového správania.

Zdroj: <http://www.globalsportforyouth.org/>

Posun koordinácie prevencie zo silového rezortu a väčšia spolupráca s mimovládny sektorom

Turecko: Od roku 2015 nezodpovedá za univerzálnu prevenciu ministerstvo vnútra – polícia (TUBIM²) a centrálnu koordinačnú úlohu a implementačnú funkciu, pokiaľ ide o školské prostredie, prevzalo ministerstvo školstva. Naďalej spolupracuje aj s ministerstvom vnútra, ministerstvom sociálnych vecí a ministerstvom zdravia.

Workshop pod názvom : **Partnerstvo vládnych štruktúr a občianskej spoločnosti vo vzťahu k školskej prevencii** – organizovala vláda Tureckej republiky a MVO Zelený polmesiac ([Turkish Green Crescent Society](#)). MVO vznikla v roku 1920 a ostatné roky je aktívna aj v tejto oblasti. Pomerne podstatnú úlohu v budovaní „protidrogového“ postoja zohráva islam, podporovaný (resp.vice-versa) rodinnými väzbami. **Preventisti z MVO sú vzdelávaní** (napr. lektormi z UNODC - *the UNODC Prevention, Treatment and Rehabilitation Section*; **ich vzdelávanie financuje vláda**) a až potom prichádzajú do školského prostredia.

Spracovala: Eleonora Kastelová
apríl 2017

² Turecké monitorovacie centrum pre drogy (obdoba slovenského monitorovacieho centra – člena medzinárodnej siete REITOX) je začlenené v organizačnej štruktúre tamojšieho ministerstva vnútra.